

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ХУДОЖНЬОГО СКЛА»

ОП «Художнє скло», ОКР Бакалавр, 1-4 семестр, 2022-2023 н .р.

Викладач/викладачі	Бенях Н.М., ст. викладач, кандидат мистецтвознавства
Телефон, e-mail	+38067 589 85 49, benyakh@lnam.edu.ua
Аудиторія, де проходитимуть заняття	316 (медійна)

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів ECTS	6 (180 год.)
<i>вид заняття</i>	<i>загальна кількість годин</i>
Лекції	40
Практичні заняття	84
Самостійна робота студента	56

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення дисципліни є художнє скло – вироби з різного періоду – вітражі, смальтові мозаїки, скульптура малих форм, освітлювальні прилади, посуд різного призначення, біжутерія та авторські роботи сучасного періоду студійного руху. Курс сформовано таким чином, щоби максимально розкрити історичні етапи розвитку скла від найдавніших часів до XIX ст. упродовж перших двох семестрів, перед тим як на наступному курсі вникати в особливості історії галузі у XX ст. та специфіку міжнародного студійного руху.

Головна мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з найяскравішими та найхарактернішими для кожного періоду зразками виробів з художнього скла, які були створені людиною від початків скловиробництва до сьогодення. Особлива увага приділяється вивченню стилів зарубіжного та українського художнього скла, базовим знанням з питань історії склоробства. Дисципліна покликана розвинути системний підхід до аналізу художніх особливостей та мистецьких якостей виробів зі скла, ознайомити з ключовими технологічними проривами в історії художнього скла. Це базовий матеріал, який дозволить вам у майбутньому опиратися на вже існуючі в історії досягнення в галузі декоративного, ужиткового й образотворчого мистецтва та використовувати здобуті знання при виконанні власних проєктів.

Завдання курсу

Проаналізувати принципові відмінності у формотворенні й декоруванні скла у тих чи інших культурних регіонах і на різних етапах історичного розвитку. Ознайомити з ключовими технологічними здобутками різного періоду, які вплинули на розвиток скловиробництва.

Курс має на меті сформувані та розвинути наступні **компетентності**, закладені в освітній програмі «Художнє скло» (*ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності*):

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи з художнім склом.

СК6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК8. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК12. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Курс передбачає **програмні результати (ПР)**, закладені в освітній програмі «Художнє скло»:

ПР5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПР7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПР9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПР10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування).

ПР14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПР15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПР16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Формат викладання дисципліни «Історія художнього скла» передбачає наше з вами живе спілкування, а також самостійну роботу. Лекційні заняття розкриватимуть певну тему, яка відображена в орієнтованому плані курсу. Упродовж практичних занять ви матимете змогу у вигляді презентацій, семінарів, тестів представити засвоєний матеріал.

Консультації

Заняття відбуватимуться відповідно до розкладу вашого курсу. Ви можете також використовувати всі доступні засоби онлайн-зв'язку (Viber, Facebook Messenger, Telegram, e-mail), ми намагатимемось оперативно реагувати та відповідати на ваші запитання.

Дистанційне навчання

У випадку впровадження заборони на відвідування академії здобувачами освіти, пов'язаної з посиленням карантинних обмежень, ми займатимемось з вами дистанційно. У цьому разі деякі завдання можуть бути змінені, а виконання робіт у матеріалі перенесене на час після завершення обмежень. Більший акцент у цьому випадку буде ставитися на аналітичне дослідження, проектування чи макетування. Лекційні заняття проводитимуться на платформі Google meet (лінк доступу надсилатиметься електронною поштою), консультації в онлайн-форматі чи в телефонному режимі.

СТРУКТУРА КУРСУ

МОДУЛЬ 1. (1 семестр ОР Бакалавр) – Історія склоробства зарубіжних країн.

Змістовий модуль 1. Історія склоробства від неоліту до Античності та візантійської імперії.

Тема 1. Загальнотеоретичні основи історії художнього скла. Предмет, мета і завдання курсу.

Основні види скла, його специфіка, художні якості. Взаємодія художнього скла й архітектурного та інших середовищ. Синтез з іншими декоративно-ужитковими видами мистецтва, дизайн скла. За технологічними особливостями художнє скло поділяється на такі підвиди: гутне, накладне, візерункове, кришталь і скло з оптичними ефектами. Однак, незважаючи на багатовікове застосування скла і освоєння його властивостей, воно приховує у собі ще чимало технічних і художніх якостей. Типологія творів художнього скла.

Тема 2. Історія художнього скла найдавніших культур, Месопотамії, Єгипту, країн Передньої Азії. Витоки художнього скла, причини його появи. Зародження основних технологічних процесів виробництва й обробки скла.

Виготовлення скла в Месопотамії, Єгипті, Сирії, Фінікії. Характеристика двостадійного варіння скломаси, еволюція технології, декору, форм скляних виробів. Поява технологій відливання у форму та спікання. Становлення виробництва скляного посуду. Нитково-гребінцева техніка декорування єгипетського скла. Технологія зафарбовування скла із застосуванням оксидів кобальту і міді. Спосіб заглушування скло – «молочне скло». Мозаїчне скло Месопотамії. Періодизація розвитку склоробства у Месопотамії та Ст. Єгипті. Поява скляного посуду наприкінці XVI ст. до н.е. Розквіт склоробного ремесла в Ассирії в I тис. до н.е. Інкрустація кольоровим склом. Декоративний характер фінікійського художнього скла. Поява техніки міллефіорі та пресування у рельєфних формах. Вплив грецької кераміки на скляний посуд Фінікії.

Тема 3. Історія художнього скла Античності: Стародавній Рим і провінції. Склоробство елліністичного періоду: Александрійська школа склоробства. Скло античного Риму. Періодизація розвитку склоробного ремесла Давнього Риму. Столична й провінційна школа римського склоробства. Особливості формотворення та декорування давньоримського посуду. Основні центри виробництва скла на території Римської імперії. Античне склоробництво I – II ст. н.е. пов'язане з виробництвом флаконів, чашок та іншого посуду (технікою видування у формах) з наліпними нитками і заплавленими декоративними елементами. Найбільші склоплавильні центри містилися у Сирії, Палестині, Італії і в римських колоніях – Британії, Іспанії, Фландрії та Німеччині. Виникли нові форми побутового скла, техніки гравірування, розпис та золочення.

Тема 4. Історія художнього скла Візантійської імперії та країн Близького сходу. Художнє скло середньовічного Сходу. Основні етапи розвитку склоробства Візантії. Художньо-технологічні особливості візантійського скла. Асортимент Константинопольських майстерень: діатрети, чаші з міжстінковим золоченням, гравійований посуд. Відомості про скло Візантії, які містяться у «Трактаті про різні ремесла» монаха Теофіла (1110 – 1140). Виробництво кольорового скла. Посуд зі шліфованим декором. Товстостінні різьблені чаші, відомі під назвою «кубки Ядвіги». Зразки художнього скла у металевій оправі. Так зване мармурове скло. Вироби з рисунком «пташине перо». Скло в архітектурі Візантійських храмів.

Розвиток склоробства Персії доби Сасанідів. Становлення школи склоробства мусульманських країн арабського Сходу. Вплив ісламу на формування своєрідних рис художнього скла країн арабського Сходу. Ісламська орнаментика і каліграфія. Освоєння техніки люстру. Формотворення посуду і особлива популярність гранчастих виробів. Самарра і Багдад - найвизначніші центри склоробства халіфату Аббасидів (VIII – IX ст.). Художнє скло Близького Сходу доби правління Фатимідів (X – XII ст.). Продовження традицій сасанідського ремесла у склоробстві Персії. Декорування посуду в холодному стані. Стилістичні особливості скла Ракки. Фустат як провідний осередок єгипетського склоробства династії Фатимідів

***Практична робота:** семінари та презентації, тести*

Змістовий модуль 2. Історія художнього скла VIII – XIII ст.

Тема 5. Історія виникнення та розвитку вітражного мистецтва. Проблеми взаємодії площини, лінії, кольору та тону (світла) у вітражних композиціях. Техніки виконання вітража у Середньовічній Європі. Вітражі в романських та готичних соборах Франції, Німеччини, Італії, Англії.

Тема 6. Історія художнього скла періоду середньовіччя. Європейське скло доби Середньовіччя. Порівняльна характеристика південноєвропейської та північноєвропейської шкіл склоробства. Розвиток середньовічного склоробства на території Північної Європи. Франкське скло. Хімічні та фізичні особливості „лісового“ скла. Асортимент середньовічних північноєвропейських гут. У ранньому середньовіччі скляне виробництво продовжувало діяти в колишніх римських колоніях. Однак, скло тут виготовляли переважно низької технологічної якості, зеленого кольору, обмеженої кількості форм. Сировинна база та рецептура скломаси. Форми посуду ранньосередньовічних північноєвропейських гут: роги для пиття, ритони, куляви, чаші на долоню, релікварії та лампади. Асортимент гуті монахів-бенедиктинців XI ст.

Тема 7. Історія виникнення та розвитку мозаїки. Мозаїки Ст. Риму, Передньої Азії, Візантійської імперії. Історія виготовлення смальти. Техніки викладання мозаїки.

***Практична робота:** семінари та презентації, тести*

Змістовий модуль 3. Історія художнього скла XIII-XIX ст.

Тема 8. Венеційське художнє скло 13 – 17 ст. Венеційське тонкостінне скло XIII – XVI ст. забарвлювалося від світлих молочних відтінків до опалових і темних, фарбованих кобальтом, міддю і золотом, паленою кісткою тощо. Воно відрізнялося винятковою фактурою поверхні: льодоподібна, сітчаста, перевита нитками, аплікована елементами рослинних мотивів. Готичні традиції та ренесансна стилістика у формотворенні та декоруванні венеційського посуду XV ст. Художні особливості молочного скла. Кольорове скло А.Баров'єрі. Знамените "cristallo" М. Баров'єрі. Удосконалення технологічних процесів склоробства XVI ст. Еволюція форми й декору венеційського келиха. Венеційське філігранне скло. Трактат А.Нері.

Тема 9. Німецьке художнє скло. Бароко у формотворенні та мотивах оздоблення скляного посуду Німеччини. Діяльність визначного німецького хіміка та технолога Й.Кункеля і його праця «*Ars vitraria experimentalis*». Шварцлотний розпис Й.Шапера. Основні центри та провідні майстри. Лісове скло XVI – XVII ст. Середньовічні традиції та ренесансна стилістика у виробках лісових гут. Особливості формотворення і основні прийоми оздоблення скляного посуду. Основні типи скляного посуду. Гути ремісників Шюрерів, Вандерерів, Пройслерів. Основні типи посуду для пиття: пасглаз, мьозербехер, ігел, дауменглас. Перші зразки вількомів-гумпенів. Посуд для зберігання рідин. Роль майстерень Нюрнберга.

Тема 10. Історія скловиробництва в Чехії та Словаччині. Богемське скло XVI – XVII ст. Празький маньєризм і розквіт гліптики при імператорському дворі Рудольфа II. Придворний різьбяр імператора К. Леман. Чеське скло кінця XVII – XVIII ст. Богемський кришталь і класична рецептура М.Мюллера. Провідні осередки виготовлення різьбленого барокового скла. Основні типи столового скляного посуду, техніки та мотиви декорування. Скло з міжстінковим золоченням, чеський золотий рубін. Богемське молочне скло другої половини XVIII ст. і вироби Гаррахівської гуті. Шварцлотний розпис родини Пройслерів. Виробництво кришталевих люстр на богемських заводах у районі міста Каменецьки-Шенов. Барокові дзеркала. Яблонецька біжутерія.

Тема 11. Історія скловиробництва в Іспанії. Склоробство Іспанії XVI – XVII ст. Визначні центри виробництва художнього скла: Каталонія, Андалузія, Кастилія. Вплив арабо-мавританської культури. Вироби у венеційській манері: скло-кракле, філігранне скло, декорування у гарячому стані. Посуд для вина і води кантір. Глечик для вина – порро. Специфічне формотворення альморатхи. Кольорове скло Андалузії. Поєднання західних і східних традицій у виробках стилю «мудехар». Асортимент виробів андалузських гут. Вази з багатьма ручками з Альмерії. Утворення королівської фабрики Ла Гранха де Сен Ільдефонсо. Вироби у «венеційській» і «чесько-німецькій» манері.

Виготовлення аристократичного барокового посуду – типові форми й прийоми декорування.

Тема 12. Художнє скло країн Європи XVI – XVII ст.

Голландське скло другої половини XVI – XVII ст. Вплив англійського та німецького барокового ремесла на розвиток голландського художнього скла другої половини XVI – XVII ст. Становлення самостійних форм і прийомів декорування. Метод діамантового пунктування – праці Ф.Грінвуда. Вплив італійського ремесла на розвиток склоробства Франції. Асортимент виробів французьких гут XVI ст. Невер Лодовіко Гонзаго – Малий Мурано. Статуетки з Невера. Скло Франції XVII ст., знамениті дзеркальні галереї. Гута Бернара Перро в Орлеані: виробництво молочного скла, золотого рубіну, дзеркал і кришталевих люстр.

Гути на території Польщі, основні осередки: Краківський цех, Варшавський, Познанський та ін. Дзвоноподібні келихи, у вигляді флейти, скло-егломізе. Асортимент гут: біжутерія, посуд для пиття, віконне скло, яке виготовляли трьома способами (лунним, хал явним і листовим). У Польщі скло варили кількох ґатунків: найдешевше, вища якість і найвища якість). На зламі XVIII – XIX ст. у Польщі з'являється свинцеве скло.

Англійське скло другої половини XVI – XVII ст. Урядовий указ 1612 р. і нововведення Роберта Манзеля. Свинцевий кришталь Георга Равенскрофта. Англійський «флінтглас» – пошук досконалої рецептури. Еволюція форми та декору англійського кришталевого келиха.

Тема 13. Західноєвропейське художнє скло XVIII - XIX ст. Скло Франції, Голландії, Німеччини, Іспанії, Чехії. Венеційське скло XVIII ст. Декоративні тенденції у розвитку барокового художнього скла Венеції. Венеційське дзеркало. Особливості вирішення інтер'єрів стилю Людовіка XV і венеційська люстра з майстерні Дж.Бріаті. Венеційське скло «*ad uso di Bohemia*».

Чеське скло першої половини XIX ст. Класицистичне різьблене скло Північної Чехії. Формотворення та декорування подарункового скла. Видатний різьбяр Д.Біман. Скло бідермаєру. Гіаліт Г.Букоя. Літіалінове скло Ф.Егермана. Багатощарове різнобарвне скло з емаліями. Літофанії К.Пфоля.

У середині XVIII ст. склороби Голландії при декоруванні кришталевих виробів алмазним гравіюванням винайшли новий прийом – пунктирування (Ф.Грінвуд), тобто орнамент наносили не лініями а точками різної густоти.

Художнє скло Нюрнберга, провідні майстри: Г. Кіллінгер, А. Мьорль. Скло Тюрінгії – майстер Кассель. Скло Генріха Бальтазара Занга.

Еволюція форм посуду для пиття У Франції. Вироби заводу Баккара. Французьке склоробство класицизму: «богемський» і «англійський» кришталі. Стиль ампір і поява нових типів ужиткового скла. Свинцевий кришталі з інкрустацією бісквітними каменями.

Англійське скло класицизму. Оподаткування англійського скла і розквіт склоробства Ірландії. Вплив класицистичної стилістики на формотворення скляного посуду. Кришталеві люстри, канделябри і жирандолі. Техніка мультиспірального шліфування. Якобінські бокали.

Розквіт склоробства в Ірландії. Основні осередки: Белфаст, Дублін, Ватерфорд. Розвиток шліфованого художнього скла Англії першої половини XIX ст. Утворення фірми Pellat & Grin. Виробництво скла з інкрустацією. Теоретичні праці В. Моріса. Підприємство Томаса Вебба у Сторбріджі: відродження античної техніки рельєфної різьби двохарового скла і неокласичний свинцевий кришталі. Вироби склозаводу Річардсонів. Чеське скло першої половини XIX ст.. Багатшарове різнобарвне скло з емалями. Літофанії К.Пфоля.

Практична робота: семінари та презентації, тести

МОДУЛЬ 2 (2 семестр ОР Бакалавр) – Історія художнього скла в Україні.

Змістовий модуль 4. Історія виникнення і розвитку склоробства в Україні від III ст. до н.е. до XIII ст.

Тема 14. Зародження скляного виробництва на території України. Перші зразки скла походять з пізньої трипільської культури (III тис. до н. е.). Знахідки з Усатівського курганного могильника біля Одеси. Скарб прикрас зі Софійського могильника під Києвом.

Скловиробництво античного Причорномор'я. Провінційно-римська школа. Склоробний комплекс городища Алма-Кермен у Криму (II – III ст.). Дрібнотоварна виробнича форма майстерень Херсонеса (IV ст.)

Скляні вироби з поховань Черняхівської культури. Скляні вироби IV – V ст. на території скловарної майстерні в Комарові на Волині. Склоробна майстерня на Ягорлицькому городищі на Дніпрі VI ст.

Тема 15. Виробництво скла в Київській Русі. Склоробство Київської Русі: основні етапи розвитку та художньо-технологічні особливості скляного посуду. Вплив Візантії. Скло в архітектурі Київської Русі. Виробництво місцевої смальти. Найвизначніші склоробні центри: Київ, Городське, Райковецьке, Чернігів, Новогрудка, Турів, Новгород. Виробництво скла для культових потреб.

У X ст. основною продукцією є прикраси: браслети, намисто, персні. Їх виготовляли засобами ліплення, витягування розкачування з пластичного свинцево-силікатного скла, яке поволі тужавіло. Технологічне опанування матеріалу йшло від найпростішої скляної пасти до провареного в горщика напівпрозорого, забарвленого, а згодом прозорого скла.

Кінець XI – початок XII ст. – виготовлення столового посуду з використанням штампування. Запровадження техніки видування виробів із свинцево-калійного скла. Друга половина XII – перша половина XIII ст. – найвищий розквіт склоробства Київської Русі. Поява нових типів посуду, розширення асортименту та нові технологічні можливості обробки скла. Виготовлення віконного скла. Зародження мануфактурного виробництва посуду із без свинцевого скла. Тонкостінні тюльпаноподібні келихи з Вишгорода. Скляна біжутерія. Занепад склоробства після татаро-монгольської навали 1240 року.

Тема 16. Виробництво скла в Галицько-Волинському князівстві

Склоробство Галицько-Волинського князівства: основні етапи розвитку та художньо-технологічні особливості скляного посуду. Окремі склоробні майстерні. Склоробні центри: Галич, Звенигород, Потелич, Белз. Асортимент гут: посуд, прикраси, смальта. Розвиток склоробства припадає на XI – XIV ст., виготовлення столового посуду з використанням штампування. Запровадження техніки видування виробів із свинцево-калійного скла.

Практична робота: семінари та презентації, тести

Змістовий модуль 5. Українське гутне склоробство XIV – XIX ст

Тема 17. Українське гутництво XIV – XVII ст. Лісові гуті на території України: організація склоробства та спеціалізація майстрів. Особливості формотворення та декорування художнього скла.

Відомості про гуті сягають 1550 – 1570 рр. у Галичі, Белзі та Потеличі. Вироби гут відзначаються спрощеністю форм, їм властива утилітарність, просте членування форм, переважно геометризованих – циліндричних, конічних, дзвоноподібних. Художні особливості українського скла XIV – XVII ст. залежали від загальноєвропейських тенденцій цієї галузі. Українське скло XVI – XVII ст. у музейних збірках Києва, Львова і Луцька.

Українське ужиткове скло другої половини XVI – XVII ст. Найважливіші осередки українського склярства цього періоду. Діяльність Й.Тожевського та його книга “Розмова про мистецтво виготовлення скла, випалювання поташу й плавлення заліза”. Класифікація скломаси. Асортимент українських гут та особливості декорування українського скла другої половини XVI – XVII ст.

Фігурний посуд, який не має аналогій у країнах Європи.

Колористичну гаму українського скла створювали як освітлені, так і відповідно, забарвлені маси, так звані кольори білої і зеленої води, золотисто-жовтий, жовто-зелений, фіолетові і коричневі відтінки аж до чорного.

Тема 18. Українське скло XVIII – XIX ст.

Українське художнє скло кінця XVIII – XIX ст. Стилістика класицизму та ампіру й особливості формотворення і декорування українського скляного посуду XIX ст. Виробництво скляних сервізів для аристократичних віталень. Удосконалення технік холодної обробки скла. Коростівська скляна гута на Сколівщині. Поступовий занепад склоробних художніх промислів в Україні у першій половині XIX ст. Наприкінці XVIII ст. започатковано виробництво напівкришталю і кришталю. Більшої популярності в Україні мало гутне скло. У XIX ст. на Чернігівщині працювало понад 120 скловарних майстерень. Розширився асортимент гутних виробів – повсякденний та святковий посуд. Техніка розпису переважає в способах декорування.

Тема 19. Народні осередки художнього скла. Своєрідне трактування народними майстрами ренесансних бокалів. Багатство форм посуду для зберігання рідин. Найпоширеніші форми посуду: штофи, карафи, глеки, баранці, фігурний посуд. Скло етнічних районів України. Скло Гуцульщини, Буковини, Опілля, Закарпаття, Полтавщини, Поділля, Чернігівщини тощо.

Практична робота: семінари та презентації, тести

Змістовий модуль 6. Українське склоробство радянського періоду

Тема 20. Скловиробничі осередки Західної України. Багатотиражна продукція: Бережанський склозавод, Стрийський склозавод, Виробниче об'єднання «Райдуга» та ін.

Тема 21. Київський завод художнього скла. Творчість дизайнерів, пов'язаних із роботою підприємства: А. Балабін, І. Аполлонов, І. Зарицький, Л. Митяєва, С. Голембовська, С. Сміян, О. Гуцин та ін.

Тема 22. Львівська експериментальна кераміко-скульптурна фабрика. Творча співпраця провідних майстрів (М. Павловський, О. Гера, Р. Жук, Б. Валько, Я. Мацієвський, І. Мацієвський, В. Драчук, ін) і професійних художників (А. Бокотей, Ф. Черняк, З. Масляк, Б. Галицький, С. Мартинюк і ін.). Спеціальна бригада майтрів-гутників, фінансована художнім фондом СРСР.

Тема 23. Кафедра художнього скла Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва. Передумови створення кафедри, перші викладачі. Робота навчальної майстерні гутна піч.

Практична робота: семінари та презентації, тести

МОДУЛЬ 3 (3 семестр ОР Бакалавр) – Міжнародний студійний рух.

Змістовий модуль 6. Поширення міжнародного студійного руху в світі наприкінці ХХ ст.

Тема 24. Ідея, закладена засновниками руху Г. Літтлтоном, Е. Ейшом та ін. Концепції, освітні осередки, перші послідовники.

Тема 25. Піонери студійного руху: творчість Е. Ейша, Г. Літтлтона, Д. Чігулі, М. Ліповського.

Тема 26. Основні напрямки розвитку студійної творчості: декоративний, образотворчий, технологічний, концептуальний.

Тема 27. Ключові осередки впливу на розвиток студійного скла.

Тема 28. Художнє скло Східної Європи.

Тема 29. Художнє скло Західної Європи.

Тема 30. Художнє скло США.

Тема 31. Художнє скло Японії та Австралії.

Тема 32. Вплив студійної творчості художників на дизайн тиражної продукції скловиробничих підприємств.

Практична робота: семінари та презентації, тести

МОДУЛЬ 4 (4 семестр ОР Бакалавр) Студійне скло в Україні.

Змістовий модуль 7. Піонери українського студійного руху.

Тема 33. Українські художники, піонери міжнародного студійного руху. Творчість А. Бокотей, Ф. Черняка 1980-х – 2000-х рр.

Тема 34. Творчість українських художників, послідовників міжнародного студійного руху в міжнародному контексті.

Практична робота: семінари та презентації, тести

Змістовий модуль 8. Міжнародні симпозіуми гутного скла у Львові.

Тема 35. Історія заснування та принципи діяльності симпозіумів.

Тема 36. Колекція творчих робіт учасників симпозіуму.

Тема 37. Вплив симпозіумів на розвиток українського художнього скла.

Змістовий модуль 9. Актуальний стан розвитку українського художнього скла.

Тема 38. Музей скла у Львові.

Тема 39. Міжнародні проекти, скеровані на підтримку та розвиток українського художнього скла.

Практична робота: семінари та презентації, тести

ЛІТЕРАТУРА, МЕТОДИЧНА ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА КУРСУ

1. Бокотей М. Історія художнього скла кінця ХХ – початку ХХІ століття. ЛНАМ, 2020, 148 ст.
2. Бокотей М., Бенях Н., Принада О., Іванишин О. «Проектування художнього скла», посібник, ЛНАМ, 2020, 68 с.
3. Бокотей М. Анімалістична пластика у світовому дизайні художнього скла другої половини ХХ ст. / Михайло Бокотей. // Вісник Львівської національної академії мистецтв. — 2015. №27. — С. 137—145.
4. Нариси з історії зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва. — К., 1995.
5. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. — Львів, 1969.
6. Петрякова Ф. Українське гутне скло. — К., 1975.
7. Рожанківський В. Українське художнє скло. — К., 1959.
8. Сучасне українське художнє скло: Альбом. Авт. - упор. Петрякова Ф. — К., 1980.

9. Zarzychi. Glasses and the Vitreous State. Cambridge 1991
10. Glasses for Electronic Applications Edit. K.M. Nair & all . Ceramic Transactions Vol 20 Westerville, Ohio, 1991
11. Lan Klein, Ward Lloyd. The History of Glass. L&B, London, UK, 1992
12. Engineered Materials Handbook. Vol.4. Ceramic and Glasses. ASM International 1991
13. Zerwick C. A short History of Glass / C. Zerwick. — Corning: Corning Museum of Glass, 1990. — 112 p.
14. Warmus, William. Fire and Form, Norton Museum of Art. 2003. — 128 p.
15. Opie, Jeniffer Hawkins. Contemporary International Glass. Victoria & Albert Museum, 2004. — 144 p.
16. Oldknow, Tina, Russel, Cristine. Voices of Contemporary Glass: The Heineman Collection. Hudson Hills, 2009. — 382 p.
17. Lynn, Martha Dexler. „American Studio Movement, 1960—1990. Hudson Hills Press, Manchester, 2004. — 168 p
18. Frantz S. Contemporary Glass / S. K. Ftatz. — Corning: Corning Museum of Glass, 1989. — 264 p.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів виконання завдань (підсумкові та поточні) відбуваються у формі заліків та іспитів. Поточне оцінювання на основі практичних занять: семінари, презентації, тести, контрольні роботи.

Завдання, виконані в рамках курсу, оцінюються за накопичувальною системою за результатами поточного та підсумкового контролю та на підставі наступних критеріїв:

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий іспит	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5	40	100
15	15	10	10	10	60	

ТЕРМІНИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Модуль 1	Модуль 2
Поточний контроль	<i>кінець вересня кінець жовтня кінець листопада</i>	<i>кінець лютого кінець березня кінець квітня</i>
Підсумковий контроль	<i>грудень</i>	<i>травень</i>

Підсумкова семестрова оцінка становить середню арифметичну отриманих балів за результатами поточного та підсумкового контролю. Оцінювання результатів навчання студентів ЛНАМ здійснюється відповідно до 100-бальної та національної шкали оцінювання:

90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
35-59	незадовільно з можливістю перездачі
1-34	незадовільно з повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА КУРСУ

Відвідування

Відвідування занять є обов'язковою умовою. Якщо ви заздалегідь знаєте, що повинні пропустити заняття з поважних причин, будь ласка, поінформуйте когось із викладачів. Якщо протягом семестру ваша відсутність перевищила присутність, атестація буде під загрозою. Виправданими поза встановленим лімітом можуть визнаватись пропуски занять за умови надання супровідної документації в деканат, відповідно до правил ЛНАМ, через:

- хворобу
- події пов'язані з позанавчальною діяльністю на кафедрі художнього скла чи ЛНАМ
- юридичні зобов'язання.

Підкреслюємо, що підсумкова оцінка формується за накопичувальною схемою отримання балів упродовж семестру. У випадку вашої відсутності, або браку виконаної роботи без поважної причини під час поточного чи підсумкового оцінювання ви отримаєте «0» балів.

Вчасне виконання завдань є критично важливими. Обов'язком студента є реалістичне планування свого часу на виконання передбачених цим силабусом завдань. Допуск до повторного складання (перездачі) перегляду здійснюється згідно положення «Про порядок ліквідації академічних заборгованостей» за посиланням: https://lnam.edu.ua/files/Academy/publicinfo/ustanovchi/polog_likvidats_zaborgov.pdf Виключенням з цих правил можуть бути пом'якшувальні обставини, зазначені вище в розділі про відвідування.

Академічна доброчесність

ЛНАМ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: *чесність, довіра, справедливість, повага та відповідальність*. Кожен учасник освітнього процесу в ЛНАМ несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності. Детальніше про академічну доброчесність читайте в «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЛНАМ» за посиланням:

https://lnam.edu.ua/files/Academy/publicinfo/ustanovchi/2020/Zabezpe4ennja_jakosti_osvitu.pdf

ВИКЛАДАЧКА

Бенях Наталія Миронівна, кандидат мистецтвознавства, в.о.завідувача кафедри художнього дерева ЛНАМ, авторка публікацій з тематики образотворчого та декоративного мистецтва, учасниця та модераторка українських і міжнародних наукових конференцій